

Den boglige klasse og magten

Love og regler skaber udvikling for den boglige klasse – den slags fordrer nemlig skriveborde.

STEEN STEENSEN
historiker og forfatter
Lejrevej 24, Brønshøj

En russisk opsang til Europa. Ja, det tør siges. Fremragende kronik af Bent Jensen 12/1. Den russiske journalist Julija Latynina giver en bemærkelsesværdig præcis beskrivelse af Europas nyere historie. Hvad skabte Europas storhed, og hvilke nutidige kræfter bringer Europa på nedtur? Det er hendes anliggende.

Storhedstiden, hævder Latynina, er først og fremmest funderet på den private ejendomsret. Selvjet og selvstyret i næringslivet dannede afsættet for den europæiske opdrift. Heri har hun fuldkommen ret.

Ikke mindst Danmark leverer beviset på denne sandhed. Vort eget springbræt til velstand skyldes de store landboreformer fra anden halvdel af 1700-tallet. Enevælden indså nødvendigheden af grundlæggende forandringer i landbruget. Det samme gjorde flere af landets oplyste og hensynende herremænd. Det middelalderlige system med landsbyfællesskabet og fæstevæsenet hæmmede en mulig fremdrift.

Reformtilhængerne satser på et selveje, der i størrelse er tilpasset en familie. Ejerglæden og fraværet af formynderi frigiver mængder af energi. En hidtil ukendt selvbevidsthed lejr sig i sindene, en forvisning om personlige fremskridt ved egne kræfter. Med landboreformerne var demokratiet indført i landdistrikterne. Altså før den demokratiske forfatning i 1849 blev formuleret og vedtaget.

Europæisk folkevækkelse

Landboreformerne skabte det fineste i dansk kultur. Men den private ejendomsret grundfæstede ikke bare en klassisk dansk værdi. Den indebar ligeledes en europæisk folkevækkelse af uvurderlig betydning.

I byerne skete en lignende omvæltning. Loven om næringsfrihed i 1857 afskaffer de stive fagforeninger, de såkaldte laug. Der blev fri og lige adgang til erhverv. Håndværkssvende slog sig ned som mestre. Ufaglærte begyndte

for sig selv. Blev selvstændige, gik bare i gang.

Selvstændighedskulturen er forudsat i grundloven. Og det er statens opgave at beskytte selvejet. Også politikerne lagde tingene bedst muligt til rette for næringslivet. Dengang var der ingen grund til frygt for politik og stat.

Derimod skal en næringsdrivende holde øje med konkurrenterne og kundernes ønsker. De europæiske nationalstater orienterer sig også mod den frie konkurrence. Landene i Europa konkurrerer på livet løs. Storhedstiden er baseret på europæisk splittelse og kappestrid.

Skibsredere og fabrikanter

Den folkelige vækkelse og økonomiske opdrift ydede utvivlsomt det fornemste bidrag til Europas storhed. Men virksomheder i det større format brillerer også. Denne brillans forekommer nok så synlig. Geniale skibsredere, fabrikanter og købmænd udretter imponerende ting på det globale plan.

Masser af albuenum. Grib chancen. Intet regeltyranni. Ejerne og de ansatte samt de selvregulerende kræfter ordner det fornødne. Kunderne og konkurrencen holder priserne i ave. Civilsamfundet er gennemgående stærkere end den offentlige magt. Ikke mindst den omstændighed repræsenterer en klassisk europæisk værdi.

Historikere kender den udvikling, men den fremhæves meget lidt. For politikmagerne og Danmarks Radio er det slet ikke gangbar tale. Den private ejendomsret er ikke noget for intellektuelle, som dominerer stat, politik og medieverdenen. Glem ikke, at universiteterne hovedsagelig uddanner embedsjegere.

Således er offentlige kontorer i dag en styrende kraft. Love og regler er udviklingsskabende for den boglige klasse. Den slags fordrer nemlig skriveborde. Europas forening bør anskues i det perspektiv. Unionen er skabt af intellektuelle, ved intellektuelle og for intellektuelle. Det er embedsjægernes højborg, som folkelige protester nødig skal omstyrte.

Råber i samme retning

Ikke mindst fortræffelig er Latynina, når hun afslører politikmagernes falske snak om europæiske værdier. Hun kalder den "støjende reklame for socialdemokrati-

ske værdier". Det kan man hævde, men de såkaldt borgerlige partier råber i samme retning. Og det bør ikke undre, eftersom de er rundet af den fælles stamme.

Mere præcist er det at sige: De angivne europæiske værdier er fundamentet for den boglige classes udvikling og forsvar mod fremtidige oprør.

KORT SAGT

En kommission, tak

Den nuværende regering påstår, at den inden valget ikke anede, hvor galt det stod til med Danmarks økonomi. Det angives at være forklaringen på, at den har måttet svigte alle sine valgløfter. Men er det rigtigt? Kunne vi ikke få nedsat en undersøgelseskommission til opklaring af spørgsmålet? Det hedder, at man ikke må vildlede Folketinget, men må man gerne vildlede befolkningen? Om det har været tilfældet, vil vi gerne have opklaret.

Carsten Breengaard
Oehlenschlägergade 30, København V

Det er gratis i Hamborg

Set fra mit behagelige jyske bilsæde er det mig helt ubegribeligt, at nogen kan tro, at bilister vil betale for at komme ind i København. Kør til Hamborg: Der er ingen bropenge på vejen dertil, og der er gratis adgang til byen, der er større, hyggeligere og meget billigere end København.

Per Reimann
Ildervej 9, Højbjerg

Er tallet 2 helligt?

Når nu det ikke længere skal være helligt, at et kirkeligt viet ægteskab er et forhold mellem en mand og en kvinde, som hr. kirkeministeren befaler, men kan være mellem enhver kombination af kønnene, så spørger jeg: Hvad helligt er der ved tallet 2? En smuk, kirkeligt viet treenighed ville give regeringen et historisk eftermæle af rang.

Hasse Greiner
Kastanjevej 40, Bjæverskov

Der er brug for eventyr

I JP 16/1 citeres Johanne Schmidt-Nielsen for at sige om kongehuset, at »det er min og Enhedslistens holdning, at det hører til i eventyrfortællinger.« Spot on, Johanne. Det er netop derfor, vi skal bevare det, for hvem har ikke brug for lidt eventyr til at sætte kulør på hverdagen? Jeg håber da ikke, at JSN blev snydt for at høre eventyr som barn.

Anne-Grethe Nielsen
Violvej 10, Hedensted

Respekt for EL

Urimeligt, at så mange bebryder EL for partiets fravær ved det kongelige besøg i Folketinget. Hvis flere partier i det 20. århundrede på samme stiltfærdige måde havde protesteret mod en ceremonie for en styreform, som de ikke sympatiserede med, i stedet for at "flyde med strømmen", ville verden måske have været skånet for mange lidelser.

Ove Skyum Andersen
Gunløgsvej 1, Skanderborg

SKRIV TIL OS

- Send gerne et læserbrev til Morgenavisen Jyllands-Posten på debat@jp.dk
- Vi bringer kun indlæg alene sendt til JP og beder om, at indlæg markeres med "Kun for JP". Vi forbeholder os ret til forkortelser.
- Breve sendes til: Debatredaktionen Jyllands-Posten Grøndalsvej 3, 8260 Viby J. Se også www.jp.dk

Der er rigeligt med timer at inddrage

Simon Morsing
stud.jur.
Randager 17, Albertslund

16/1 beretter Jyllands-Posten, at uddannelsesminister Morten Østergaard kræver kortere studietid på landets universiteter.

Han foreslår bl.a., at universiteterne kan tilbyde fag i sommer-

ferien til dem, der vil skynde sig eller er bagud. Der skal derefter være kontant afregning, og universiteterne skal "selvfølgelig" have del i det overskud, de er med til at tilvejebringe.

Og jeg er forundret. For ville det ikke gavne, hvis man først og fremmest sørgede for, at de studerende ikke kom bagud?

Og ville det ikke gavne, hvis man gav dem, der har lyst til at skynde sig, den mulighed i det daglige, for her er rigeligt af tomme timer at inddrage – vi har nemlig kun 2 x 45 minutters undervisningstid om dagen.

Og jeg må også minde ministeren om, at det, der før hed Videnskabsministeriet, sidste år slog fast,

at de studerende rent faktisk gennemfører på kortere tid end hidtil. Betyder det ikke, at Morten Østergaard skal en tur i Finansministeriet og have disse resultater regnet om til kroner og øre?

I øvrigt kan jeg oplyse, at vores sommerferie i forvejen er inddraget til arbejde, så vi har råd til at studere resten af året.